

ЕКОЛОГІЧНИЙ СТАН ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Досліджено екологічний стан Львівської області, що ґрунтується на сучасних методиках еколого-географічного дослідження. Виявлено основні екологічні проблеми та їх причини. Розглянуто територіальну організацію екологічної ситуації.

Ключові слова: екологічний стан, моніторинг, екологічне картографування.

Вступ. Навколишнє середовище невід’ємна умова існування людського суспільства. Дослідження екологічного стану Львівської області ґрунтується на сучасних методиках еколого-географічного дослідження. Об’єктом дослідження є екологічний стан Львівської області. Предметом дослідження – підходи до вивчення та методики дослідження екологічного стану Львівської області, а також основні чинники що впливають на його формування, та перспективи покращення екологічного стану області.

Метою являється дослідження механізму формування екологічного стану області, та його територіальна організація. Завдання – дослідити окремі забруднення Львівської області, проаналізувати географію забруднень регіону.

Виклад основного матеріалу. Еколого-географічні пошуки з вивчення стану території, почалися ще на початку 20-х років ХХ ст., та на сьогодні досягли значних результатів. Екологічне картографування спирається на сучасні географічні інформаційні системи, що забезпечує створення оперативних екологічних карт. Оперативність полягає у створенні та використанні карт в реальному або близькому до реального часу з метою швидкого (тобто своєчасного) інформування користувача, щоб він мав змогу вплинути на хід процесу. Екологічний моніторинг

Львівської області проводиться такими основними установами як: Державна екологічна інспекція в Львівській області; Львівська обласна санітарно-епідеміологічна станція; Львівський обласний центр з гідрометеорології; Головне управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи Львівської облдержадміністрації; Головне управління Держкомзему у Львівській області; Львівське обласне управління лісового і мисливського господарства. Згідно даних моніторингу області можна виділити шість екологічно небезпечних об'єктів (таблиця 1) [3].

Таблиця 1

Перелік екологічно небезпечних об'єктів

№ з/п	Назва об'єкту	Вид економічної діяльності	Відомча належність (форма власності)
1.	Добротвірська ТЕС	Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	Державна власність
2.	Управління магістральних газопроводів "Львівтрансгаз"	Транспортування природного газу	НАК "Нафтогаз України"
3.	ДП "Львіввугілля"	Добувна промисловість	Державна власність
4.	МКП "Збиранка" (Львівське сміттєзвалище)	Інше виробництво (оброблення відходів)	Комунальна власність
5.	Роздільське ДГХП "Сірка"		Державна власність
6.	Львівське міське комунальне підприємство "Львівводоканал"	Обробка стічних вод	Комунальна власність

Згідно з даними моніторингу забруднення атмосферного повітря пиломзеншилося у 2011 році порівняно з 2010 роком. У 2011 році щомісячно спостерігається перевищення ГДК пилу в атмосферному повітрі від 1,07 ГДК до 1,2 ГДК. В атмосферу області викидається 202,6 тис. т шкідливих речовин (рис. 1) [1]. Найбільш забрудненими містами у Львівській області

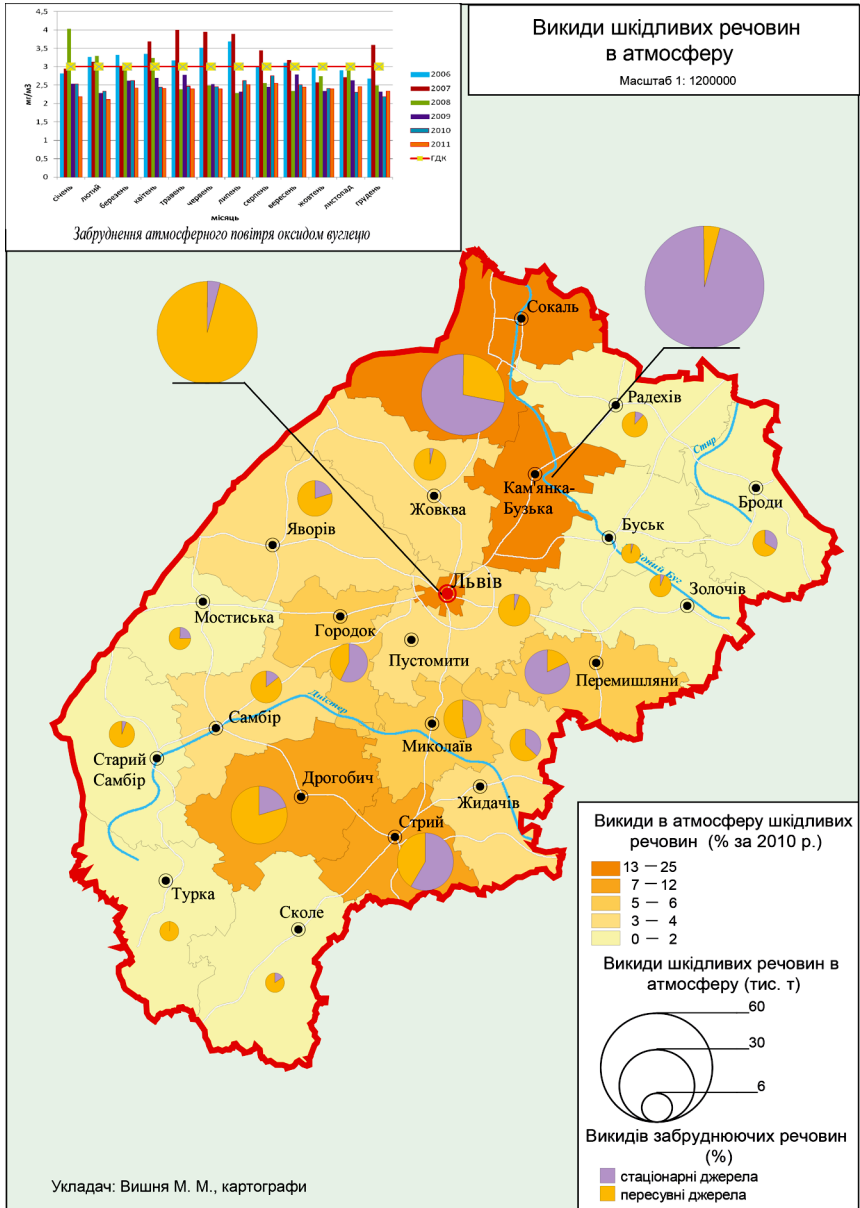

Рис. 1. Карта викидів шкідливих речовин в атмосферу

є великі промислові центри – Львів, Дрогобич, Борислав, Червоноград, Сокаль.

Однією з основних причин екологічних проблем поверхневих вод Львівщини є скид неочищених та недостатньо очищених стічних вод (рис. 2). Майже у всіх населених пунктах сільської місцевості спостерігається підвищений вміст нітратів та нітритів, загальної мінералізації. Скид неочищених та недостатньо очищених комунальних і промислових стоків відбувається через фізичний та моральний знос очисних споруд і відсутність коштів на їх будівництво, ремонт та реконструкцію [1].

Одними з основних проблем поводження з відходами I-III класів небезпеки є питання екологічно безпечного зберігання та утилізації, знешкодження відходів нафтопереробки, зокрема кислих гудронів, та непридатних та заборонених до використання пестицидів. По об'єму утворення небезпечних відходів I-III класу небезпеки головними виступають нафтодобувні і переробні підприємства, зокрема НГВУ "Бориславнафтогаз", ВАТ НПК "Галичина". Більшу загрозу для навколишнього середовища становлять відходи, що отримані в результаті фізико-хімічної переробки гірничої сировини, оскільки забруднені хімічними реагентами та продуктами їх взаємодії з рудою. Серед них хвости флотації сірчаних руд, хвости і шлами переробки полімінеральних руд та збагачення вугілля.

Радіоекологічний стан Львівської області є безпечним. На території області немає територій з радіоактивними забрудненнями внаслідок Чорнобильської катастрофи. Природний радіаційний фон знаходиться в межах 14-17 мкР/год. За 2010 рік радіаційних аварій не зафіксовано [1].

Найбільш родючі в області ґрунти (чорноземи і темно-сірі опідзолені, дерново-лучні) займають 39,9% всіх сільгоспугідь. У попередні роки порушено оптимальне екологічно-допустиме співвідношення площ ріллі, природних угідь, лісових і водних ресурсів, що призвело до максимально можливого залучення земель до використання. Як результат – за останнє 10-ліття ґрунти збідніли: вміст гумусу зменшився з 2,4 до 2,31%, у 2 рази збільшилися площі змитих орних земель (їх частка становить 22,5% всієї ріллі) при щорічному їх зростанні на 8 тис. га.

В межах Львівської області процеси підтоплення обумовлені природними та техногенними факторами. Природно обумовлене підтоплення в межах території, як правило проявлене в вигляді сезонно-періодичного і поширене переважно в межах Надсянської, Верхнедністровської, Стиро-Бугської, Ратинської акумулятивних та акумулятивно-денудаційних рівнин. В зв'язку з досить засушливим літом 2011р. процеси природного підтоплення в великих масштабах не зафіксовані. Станом на 31.12.2011р внаслідок підробки території вугільними виробками в населених пунктах Сокальського району відбуваються

Використання водних ресурсів

Масштаб 1: 1200000

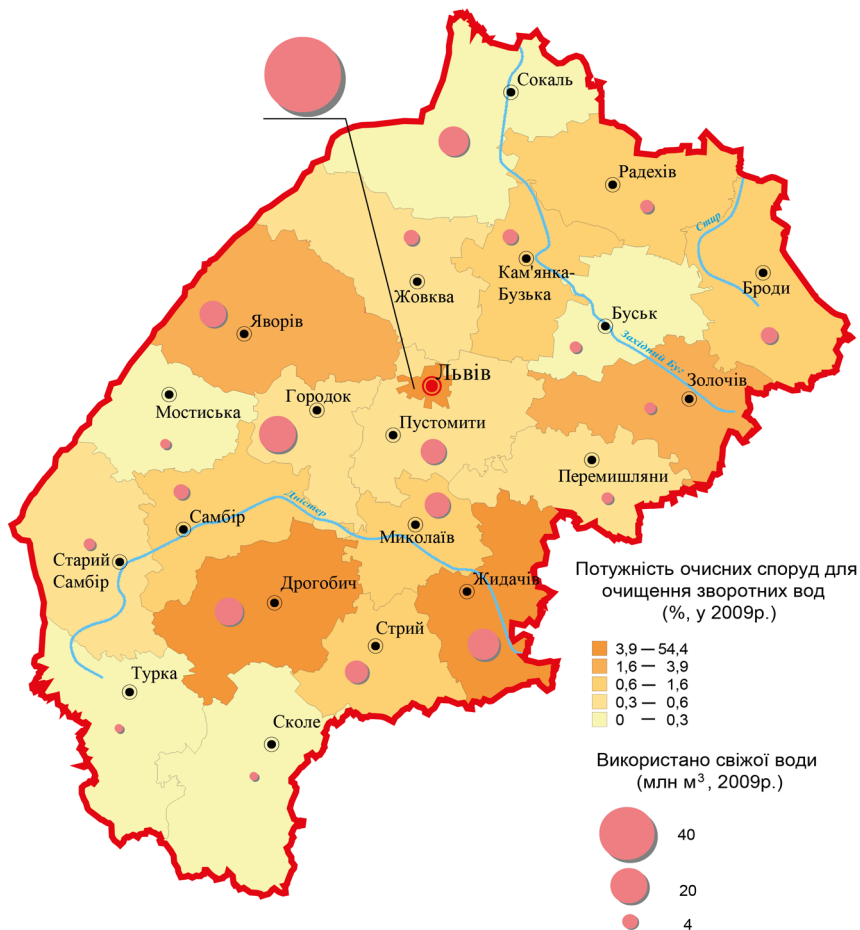

Рис. 2. Картосхема використання водних ресурсів

Укладач: Вишня М. М., картографи

площинні просадки земної поверхні. Ситуація ускладнюється густо прокладеними шляхопроводами та системою берегоукріплюючих дамб вздовж р. Західний Буг.

На території області за 2010-2011рр. спостерігалась подальша стабілізація зсувних процесів, які були активізовані у 2008. Зсувонебезпечні ділянки Мостиського району стабілізовані. В Турківському районі ситуація залишається нестабільною, але нової активізації зсувів не спостерігається. Карстові процеси в Яворівському районі, на даний час

активно не прогресують. Внаслідок підробки поверхні вугільними лавами в 2010-2011рр. активізувалися процеси просадок та підтоплення території Пн-Зх. с. Глухів. На моніторинговій ділянці "Сокаль-Човоноград" спостерігалось незначне локальне підтоплення, в основному в наслідок техногенного навантаження території [1].

Львівська область відноситься до найбільш лісистих регіонів України. Ліси займають 31,8% її території. Ліси на Львівщині займають площу 747,4 тис. гектарів, що становить понад 8 % загальної площі лісів держави. Питома вага молодняків складає 23% від загальної площі вкритої лісовою рослинністю, що відповідає нормі, середньовікових насаджень – 49,5 % (при оптимальній нормі 30 %), пристигаючих – 16,8 % (норма 25 %); стиглих і перестійних – 10,7 % (при оптимальній нормі 22 %).

З метою підвищення лісистості в області до оптимального рівня, було прийнято Програму розвитку лісового господарства Львівської області на 2001- 2005 рр. і на період до 2015 р. Починаючи з 2000 року створено 1565 га нових лісів за кошти обласного фонду охорони навколишнього природного середовища обласного бюджету.

Мета "Програми розвитку лісового господарства Львівської області" на 2010-2015 рр. полягає у розробці комплексу заходів спрямованих на реформування галузі з врахуванням досвіду країн Європейського Союзу, оптимізацію лісокористування з використанням екологічно безпечних технологій, розширеного відтворення, охорони, захисту та раціонального використання лісових ресурсів [2].

Висновок. Виділено основні екологічні проблеми Львівської області. Одна з яких, а саме очищення зворотних вод, полягає в застарілому обладнанні та методиці очищення води. Друга важлива проблема полягає в техногенному навантаженні області в результаті чого спостерігаються зсувні процеси, підтоплення, накопичення промислових відходів та забруднення атмосфери. Важливим позитивним фактором являється радіаційний баланс, котрий не перевищує допустимі норми, ще одним фактором являється " Програма розвитку лісового господарства Львівської області".

Рецензент – асистент О. Ю. Яценко

Література:

1. *Звіт* про результати моніторингу природного довкілля Львівщини за 2011 рік [Текст] // Державне управління охорони навколишнього природного середовища в Львівській області. – Львів. – 2012. – с. 141.
2. *Програма* розвитку лісового господарства Львівської області на 2009 – 2015 рр. [Текст]. – Львів. – 2009. – с. 18.
3. *Довкілля* Львівщини [Текст] // Статистичний збірник. – Львів. –

2010. – с. 100.

М. Н. Вишня

ЭКОЛОГИЧНОЕ СОСТОЯНИЕ ЛЬВОВСКОЙ ОБЛАСТИ

Исследовано экологичное состояние Львовской области, что грунтуется на современных методиках эколого-географичного исследования. Выявлено основные экологичные проблемы и их причины. Рассмотрено территориальную организацию экологичной ситуации.

Ключевые слова: экологичное состояние, мониторинг, экологичное картографирование.

M. Vishnya

THE ECOLOGICAL CONDITIONS OF LVIV REGION

It was discovered that the ecological conditions of the Lviv region based on modern methods of ecologo-geographical reserch. The main environmental problems of the region and their causes are founded. The territorial organization of the ecological conditions in Lviv region are considered.

Keywords: ecological condition, monitoring, ecological mapping.

Надійшла до редакції 10 жовтня 2012 р.